

כיתה א' לתת זה גם לקבל

רציונל

"על שלושה דברים העולם עומד - על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים" (אבות, א': א')

האדם נברא כיצור שזקוק לעזרה ולסיוע תמידי, שלא כמו בעלי החיים שיכולים להסתדר בכוחות עצמם. מרגע שהתנער ממעי אימו חסר ישע ועד אחרית ימיו, צריך האדם לזולתו. הסיבה שבשלה ברא הקב"ה את האדם שונה מבעלי חיים היא, כדי להרבות גמילות חסדים בין בני אדם, שהיא אחד משלושה דברים שעליהם העולם עומד.

הסוגיה של גמילות חסדים עלולה להתנגש בדאגה של האדם לצורכי עצמו, שגם היא חלק בלתי נפרד מטבע הבריאה שטבע הקב"ה בכל אחד כדי שישמור על עצמו, כמו שנאמר "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" (דברים, ד': ט"ו), וכמתחייב מן הציווי של "חיך קודמים" (בבא מציעא, ס"ב: ע"א). התורה התוותה לנו דרך סלולה להתמודדות במקרים כאלה באמצעות מצוות מפורשות המורות לנו כיצד לעזור לזולתנו ולגמול בחסדים.

עלינו לערוך את המצוות הרבות הקשורות לחיוב גמילות החסדים לפני התלמידות כתורה סדורה, באמצעות הליכות המורות לנו את דרך ההתנהגות הראויה על-פי התורה. הליכות אלו תתייחסנה להיבטים השונים של קיום מצוות גמילות חסדים:

- 1. חשיבות החסד שכרו ועונשו** - חשיבות לימוד וקיום הליכות גמילות חסדים, הן בשאיפה להשגת שלמות אישיותן של התלמידות והן לקיום העולם, שהרי "עולם חסד יבנה".
- 2. מקורות החיוב לגמילות חסדים** - גדרי החיוב של מצוות גמילות חסדים ודיון במפגש אינטרסים בין מצוות גמילות חסדים לבין הדאגה לצרכים האישיים, כמתחייב מן הציווי "חיך קודמים".
- 3. מהי גמילות חסדים?** - אופני הקיום של המצוות והדרכים השונות להבעת חסד.
- 4. מצוות צדקה וחיובה** - מקורות לחיוב מצוות גמילות חסדים הנעשית בכספו של אדם ושיעור הנתינה המחייב.
- 5. כוונה ומטרות במצוות גמילות חסדים** - דיון בשאלות מהותיות הנוגעות לקיום מצוות שבין אדם לחברו ובמיוחד לגמילות חסדים, כגון: מה צריכה להיות כוונתנו כשאנחנו עושים חסד או נותנים צדקה? מדוע עלינו לעשות חסד?

במימושו של ערך הנתינה יש להבחין בדרכים השונות שבאמצעותן הוא מיושם כמו: נתינה מוחשית, מילולית ומופשטת, באופנים השונים שבהם נעשה החסד (באופן ישיר או עקיף), ובנמענים השונים לנתינה בסביבה הקרובה והרחוקה.

ניתן לבחון כיצד משפיעה ההתנסות בקיום מצוות החסד על הנותן - מהיבטים שונים: היא מספקת לו תחושת סיפוק מעצם קיום המצווה לצד תחושת נחיצות, תועלתיות, נאהבות ושייכות.

מטבעה נוטה הילדה הצעירה להתרכז בצרכיה. לכן חשוב לחנכה לגמילות חסדים כבר בגיל הרך המאופיין באגוצנטריות. וזאת, על-ידי זימון מצבים והתנסויות לנתינה לחברותיה תוך שהיא מזהה את הקבלה שבעקבות הנתינה.

מטרות

- הקניית הליכות בנושא "גמילות חסדים" תוך הדגשת חשיבות נושא זה.
- בירור באשר לנתינה המוחשית והמילולית שיש בכוחן של התלמידות להעניק זו לזו.
- זיהוי ה"קבלה" שבעצם הנתינה.
- העלאת מודעות התלמידות להשפעותיה של הנתינה על האווירה בחברה ועל רגשותיהן.

מודל הפעלה

מהלך להתנסות בנתינה אישית לפרט ולכיתה.

<h3>"חותמים שבוע בנתינה"</h3>				
בפעילות שנערוך ביום שישי אני רוצה להעניק:				
.....				
.....				
מעניקה מכל הלב,				
.....				

מעגל ראשון: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

מפתח הלב"ב
החינוך לחיים בחברה

מפתח הלב"ב - תוכנית חברתית-ערכית לבתי-הספר היסודיים לבנות במגזר החרדי
משרד החינוך, המחוז החרדי והמחלקה לחינוך לחיים בחברה באגף לחינוך יסודי

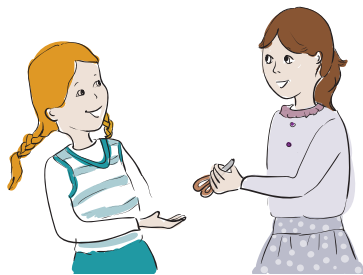

האזינו לטקסט "לתת זה גם לקבל":

לתת זה גם לקבל

שמי טובה ואני רוצה לספר לכם קצת על עצמי ועל החברות הטובות שלומדות איתי בכיתה. השנה התחלתי ללמוד בכיתה א' בבית-ספר "הלב".

בתחילת השנה התרגשתי מאוד, אפשר לומר שאפילו פחדתי. הכול נראה לי כל כך גדול ואחר מהגן שאליו הייתי רגילה. לא הכרתי חלק מהילדות בכיתה, והמורה נראתה שונה מהגננת שאהבתי. לא הייתי בטוחה למי אני יכולה לפנות כשקשה לי, כשעצוב או כשיש לי בעיה.

היום אני מרגישה בטוחה, כי אני יודעת שבכיתה שלי לומדות חברות שאוהבות לעזור זו לזו ולתת משלחן לאחרות, כדי שכולן תרגשנה בנועם ותוכלנה ללמוד בהצלחה.

חברותיי לכיתה משאילות תמיד עיפרון, מחדד, צבעים או כלי כתיבה אחר לחברה ששכחה להביא. כשלמישהי מבנות הכיתה נשפך דבק על השולחן, החברות עוזרות לה לנקות את המקום. כשחברה מהכיתה שוכחת

להביא כריך, שאר החברות מציעות לה פרי או את הכריך הנוסף שהביאו. נעים מאוד ללמוד בכיתה שבה החברות נותנות משלחן לאחרות ועוזרות זו לזו.

גם אני משתדלת לתת לחברות ולעזור להן בכיתה ובחצר, בשיעור ובהפסקה.

לתת זה גם לקבל (המשך)

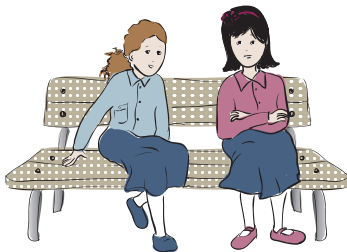

אני רוצה לגלות לכן סוד: גיליתי, שכשאני נותנת לחברות ועוזרת להן, אני גם מקבלת מהן.

אני יכולה להוכיח לכן זאת:

אתמול אפרת נפלה בחצר ונפצעה ברגלה. ירד לה דם והיא נבהלה מאוד.

ניגשתי אליה, עזרתי לה לקום וליוויתי אותה למורה התורנית. בדרך אליה ניסיתי לעודד אותה כדי שלא תפחד. מאוחר יותר כשהפצע טופל ואפרת נרגעה, היא חייכה אלי. בהפסקה השנייה כשראיתי אותה רצה ומשחקת בהנאה הייתה לי הרגשה נעימה.

בשיעור התעמלות ראיתי שדינה לא מצאה מקום ישיבה. פיניתי מעט מקום על הספסל שעליו ישבתי וקראתי לה לשבת לידי. אחר כך כשהמורה להתעמלות ביקשה שנתעמל בזוגות, דינה הושיטה לי יד והציעה שנתעמל יחד.

בהפסקה כשראיתי את נעמה מחפשת חברה שתשחק איתה, הזמנתי אותה להצטרף אלינו למשחק המחבואים. בסוף ההפסקה היא אמרה לי "תודה ששיתפת אותי", וזה ממש חימם לי את הלב.

בתעודה הראשונה של כיתה א' שקיבלתי ממש לא מזמן, המורה כתבה:

"טובה היקרה, את מגלה נתינה ומרבה לעזור לחברותייך. זכרי, כי 'לתת זה גם לקבל'. המשיכי לעזור לחברותייך ותגלי שאת גם מקבלת מהן".

כשקראתי את הדברים שכתבה המורה חייכתי... "לתת זה גם לקבל" את זה כבר גיליתי בעצמי.

זוכרות?

שוחחו בעקבות הטקסט "לתת זה גם לקבל":

- כיצד הרגישה טובה בתחילת השנה כשהחלה ללמוד בכיתה א'?
- כיצד מרגישה טובה כעת, לאחר שעברה מחצית שנת לימודים?
- מה נותנות בנות כיתתה של טובה זו לזו? כיצד הן עוזרות זו לזו?
- מהו הסוד שבו שיתפה אתכן טובה?
- איזו נתינה גילתה טובה כלפי חברותיה אפרת, דינה ונעמה?
- מה היא "קבלה" מהן בעקבות נתינה זו?
- מדוע חייכה טובה כשקראה את הדברים שכתבה לה המורה בתעודה?
- האם אתן מסכימות עם ההיגד "לתת זה גם לקבל"?
- הביאו דוגמאות למצבים שבהם נתתן (עזרתן, עודדתן, תמכתן, שימחתן, שיתפתן, אמרתן מילה טובה) וקיבלתן על כך גמול כלשהו (חיוך, מחמאה, הכרת תודה, מילה טובה, הערכה, הרגשה טובה). תארו כיצד הרגשתן במצבים אלה.

מעגל ראשון: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

מתננים בלתת ולקבל

טובה העניקה לחברותיה תמיכה, הזמנה למשחק, ליווי, תשומת לב ומקום ישיבה.

בעקבות נתינה זו העניקו לה חברותיה דברים שונים שגרמו לה הרגשה טובה: אפרת חייכה אליה, דינה הציעה לה שיתעמלו יחד בשיעור התעמלות ונעמה אמרה לה תודה.

רגעים של נתינה ושל קבלה

- גם אתן יכולות להתנסות בנתינה ובקבלה, ולברר כיצד אתן מרגישות כנותנות וכמקבלות:
- פזרו על רצפת החדר את הכרטיסים "נותנים באהבה" המצורפים, וקראו את הכתוב בהם.
  - בחרו כרטיס ובו אמירה שהייתן רוצות להפנות לחברה בכיתתכן.
  - כל אחת מבנות הכיתה תעניק בתורה לחברה את הכרטיס שבחרה ותקרא בקול את הכתוב בו.
  - המקבלות תודינה לחברותיהן.

שוחחו בעקבות הנתינה והקבלה

- כיצד הרגשתן כשנתתן? כיצד הרגשתן כשקיבלתן?
- אילו דברים נוספים תוכלו לתת זו לזו בשיעור ובהפסקה? (הביאו דוגמאות לנתינה מוחשית ולנתינה מילולית).

"חותמים שבוע נתינה"

- תכננו פעילות "חותמים שבוע נתינה" וערכו אותה ביום שישי בכיתתכן. בפעילות זו על כל אחת מכן לגלות נתינה ולתרום לאווירה ולהנאת החברות.
- חשבו, אילו דברים תוכלו להביא לפעילות "חותמים שבוע נתינה" (הביאו דוגמאות לנתינה מוחשית ולנתינה מילולית).
  - בררו כיצד יתרמו דברים אלה לפעילות: לאווירה, להנאה ולתחושת השייכות של בנות הכיתה.
  - רשמו על גבי הכרטיס מה שתמצאו להביא לפעילות "חותמים שבוע נתינה" שתיערך בכיתתכן ביום שישי.
  - מסרו את הכרטיס המלא למורה.

"חותמים שבוע נתינה"

בפעילות שנערוך ביום שישי
אני רוצה להעניק:

.....

.....

מעניקה מכל הלב, לתת לקבל

.....

רעיונות לנתינה:

- ♥ לקישוט החדר: בלונים, ציורים, מפות שולחן, פרחים.
- ♥ לכיבוד החברות: ממתקים, עוגה, שתייה, כלים חד-פעמיים.
- ♥ לפעילות עם החברות:
  - פתגם / שיר / טקסט קצר הקשור לנתינה (שאותו תקראו / תשמיעו).
  - שיר ו/או מדרש הקשור לפרשת השבוע (שאותו תקראו / תשמיעו).
  - תעודת הוקרה (הכינו תעודת הוקרה לחברה וכתבו עליה את הסיבה להעניקה).
  - מדבקות "מחייכות" (סמיילי) לחלוקה לחברות
  - כרטיסי "שבת שלום" לחלוקה לחברות
  - כרטיס "תודה על שאת חברה נהדרת" (הכינו כרטיס וחשבו למי תרצו להעניק אותו).
  - משחק חברתי הקשור לנתינה (חשבו על משחק שתמצאו להפעיל באמצעותו את החברות).

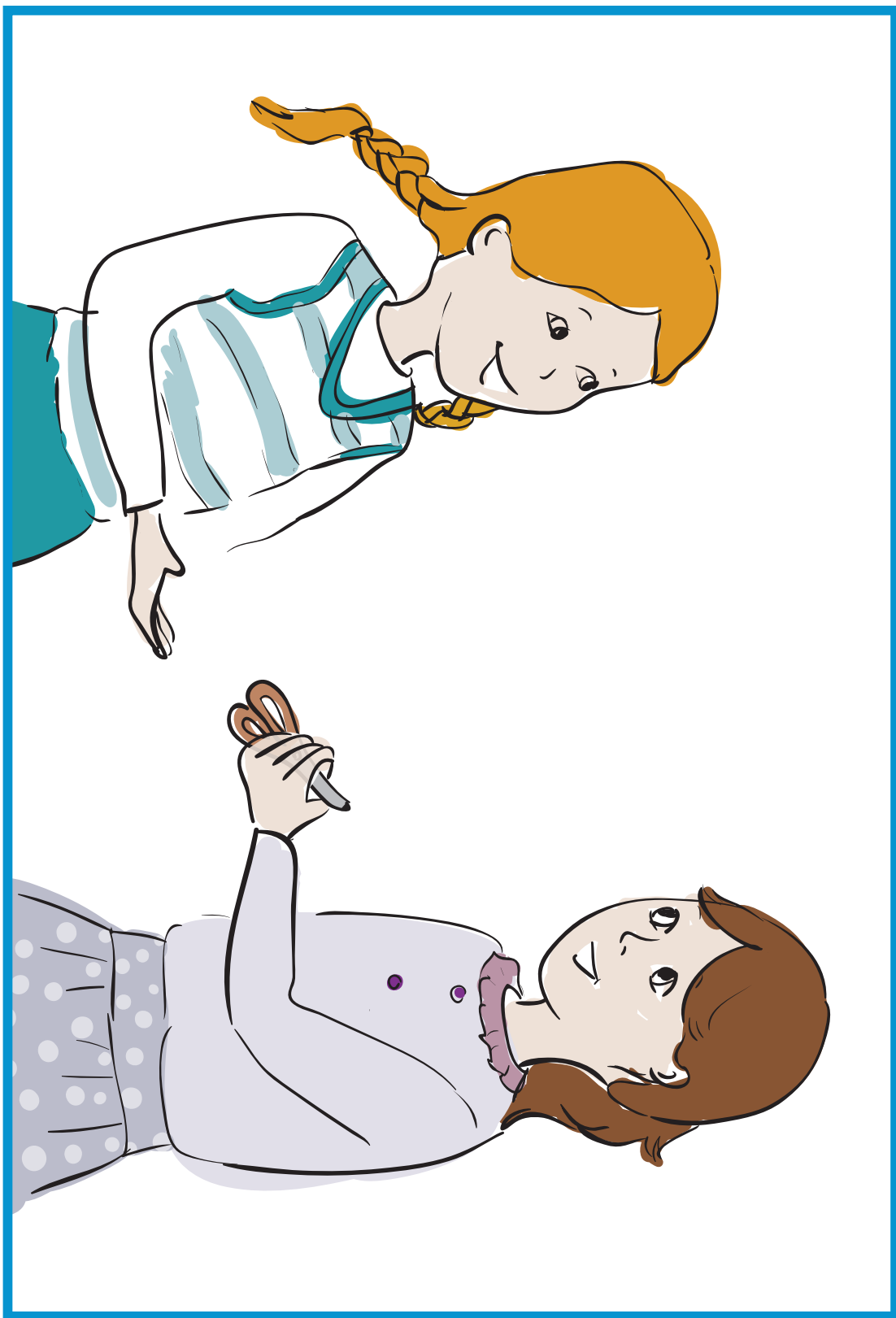

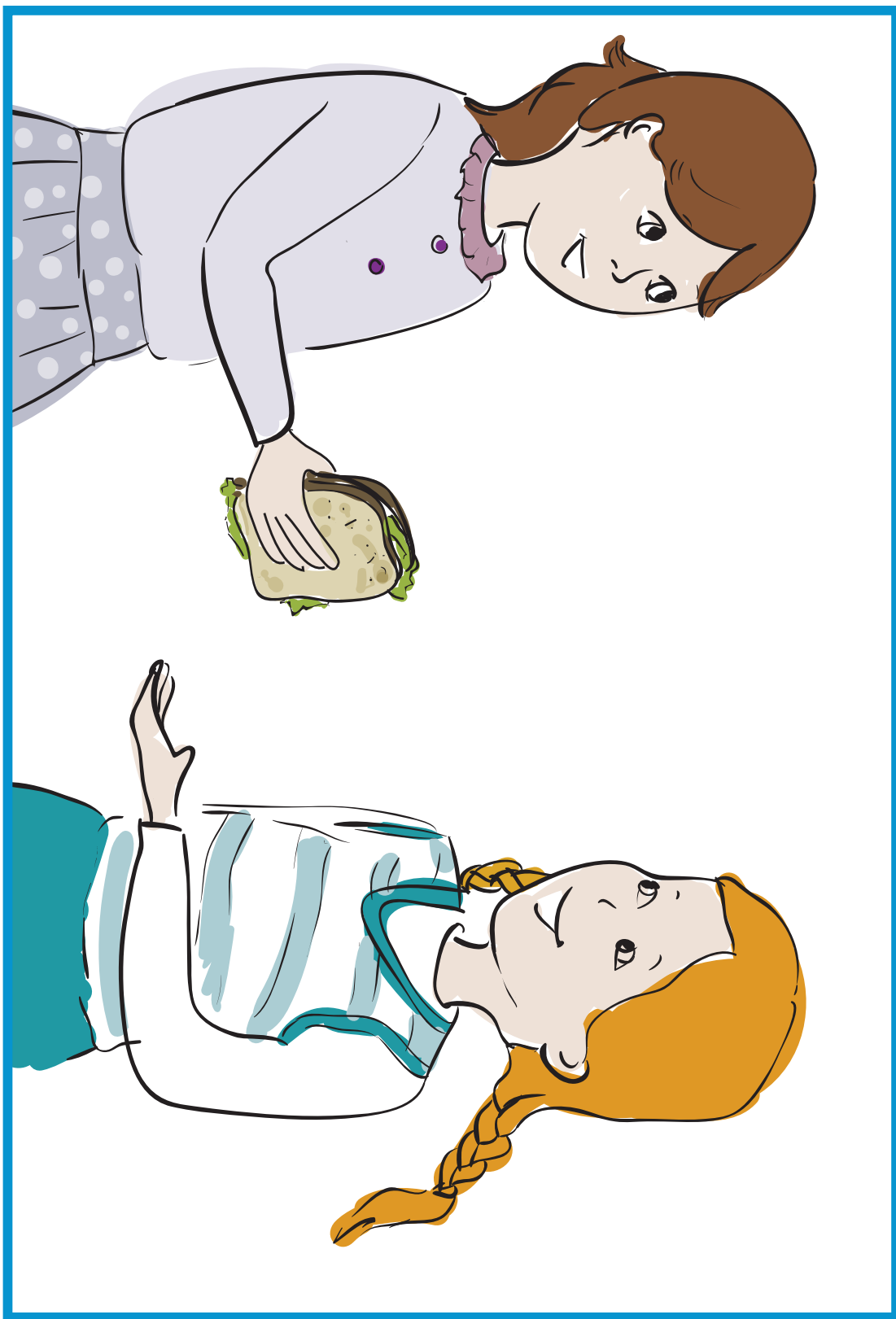
עזרים למוורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

מפתח ה"ב - תוכנית חברתית-ערכית לבתי-הספר היסודיים לבנות במגזר החרדי
משרד החינוך, המחוז החרדי והמחלקה לחינוך לחיים בחברה באגף לחינוך יסודי

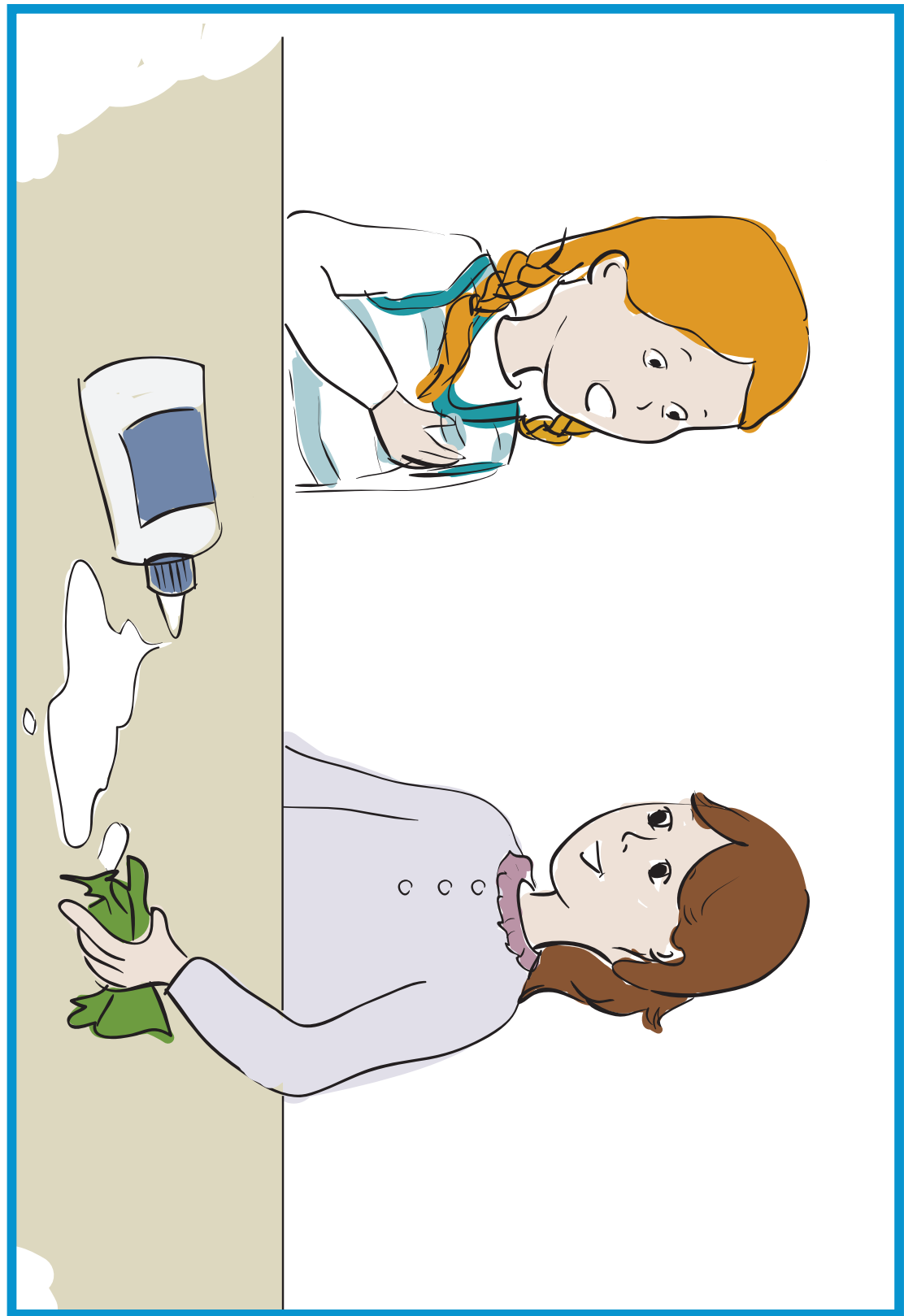
מפתח ה"ב
החינוך לחיים בחברה

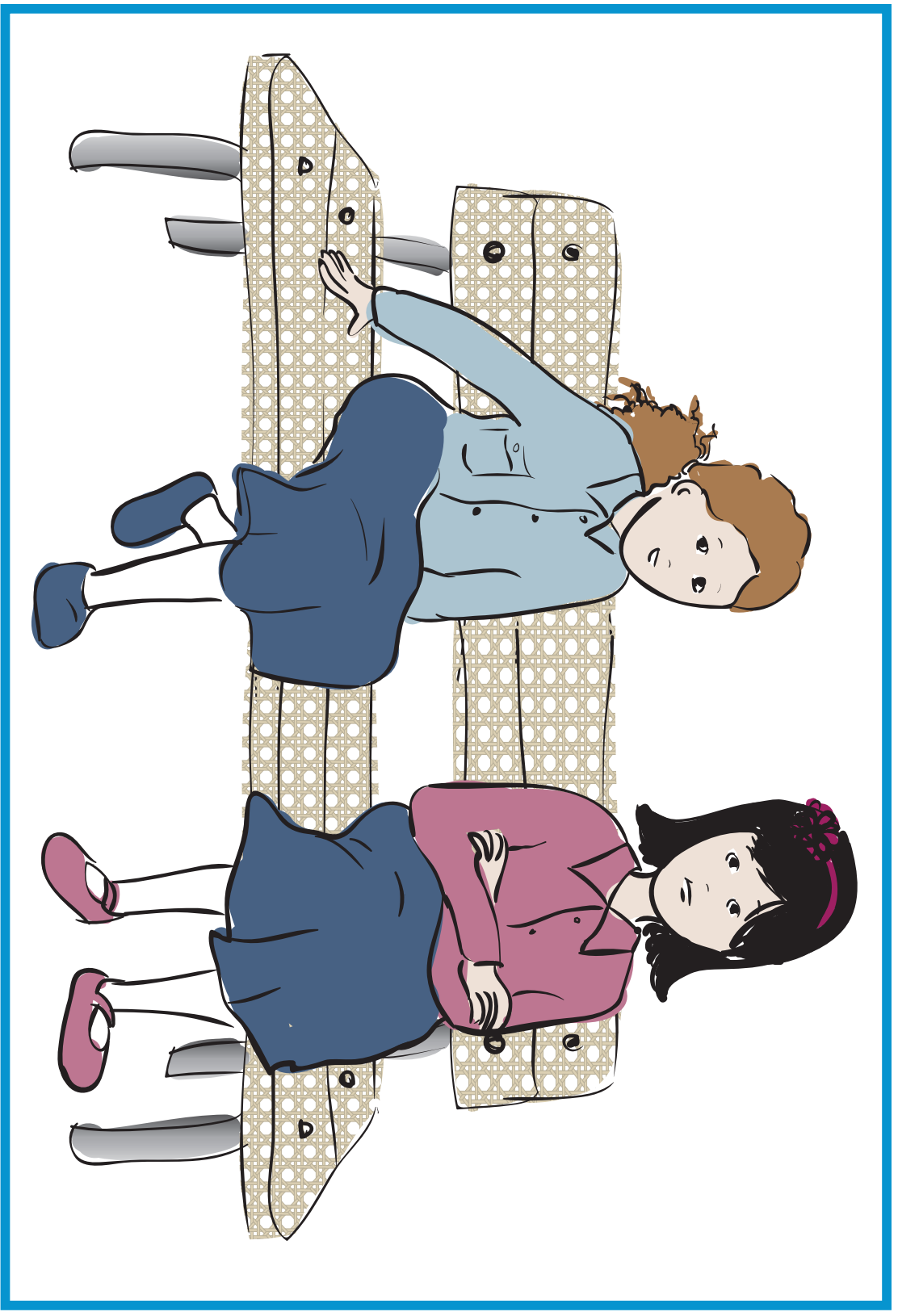
עזרים למוורה: מעגל קשורי פרט קבוצה - נתינה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

כרטיסי "נותנים באהבה"

עזרים למורה: מעגל קשורי פרט קבוצה - נתינה

נותנים באהבה
את משחקת בצורה הוגנת

נותנים באהבה
את מציירת יפה

נותנים באהבה
את עוזרת לחברות

נותנים באהבה
יש לך כתב יד מסודר
"שנכנס אדר ארזים בשאחה"

נותנים באהבה
את חברה טובה

נותנים באהבה
את משתפת חברות במשחקים

נותנים באהבה
את מאוד חמודה

נותנים באהבה
את דואגת לחברות כשצריך

כרטיסי "נותנים באהבה"

עזרים למורה: מעגל קשורי פרט קבוצה - נתינה

אני שמחה להיות חברה שלך

את משאילה לחברות חפצים בשמחה

תודה שעזרת לי כשהייתי חייבת עזרה

את מתייחסת לחברות בכבוד

אני שמחה שאת בכיתה שלי

אני מזמינה אותך

את יודעת לשמור על סדר

יש לך לב טוב

"חותמים שבוע בנתינה"

עזרים למורה: מעגל קשרי פרט קבוצה - נתינה

	<h2>"חותמים שבוע בנתינה"</h2>	
	<p>בפעילות שנערוך ביום שישי אני רוצה להעניק לחברותיי:</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
	<h2>מעניקה מכל הלב,</h2> <p>.....</p>	

